

**PHÁT HUY VAI TRÒ CHỦ ĐỘNG, TIÊN PHONG
CỦA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TRONG CÔNG TÁC
ĐỐI NGOẠI VÀ HỘI NHẬP QUỐC TẾ CỦA VIỆT NAM
QUA 50 NĂM THỐNG NHẤT ĐẤT NƯỚC**

Nguyễn Văn Được

**Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Bí thư Thành ủy,
Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh**

Tóm tắt

Trong nửa thế kỷ qua, tận dụng thời cơ và vượt qua nhiều thách thức, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh đã phát huy tinh thần “vì cả nước, cùng cả nước”, không ngừng năng động, sáng tạo, đạt được nhiều thành tựu lịch sử, đóng góp quan trọng vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thành phố luôn được đánh giá là địa phương đi đầu trong hội nhập quốc tế. Ngay từ sau giải phóng, Thành phố đã chủ động, tiên phong mở rộng hợp tác quốc tế, đặc biệt sôi động kể từ khi đất nước thực hiện Đổi mới, mở cửa. Qua các kỳ Đại hội Đảng bộ Thành phố, tư duy đối ngoại ngày càng phát triển, mở rộng cả về bề rộng lẫn chiều sâu, tạo nền tảng cho nhiều chương trình hợp tác chiến lược. Với sự nhạy bén, sáng tạo và tinh thần dám nghĩ, dám làm, công tác đối ngoại của Thành phố đã đạt nhiều thành tựu to lớn, góp phần quan trọng vào thành công của nền ngoại giao Việt Nam trong suốt 50 năm qua.

Từ khóa: Thành phố Hồ Chí Minh, 50 năm thống nhất đất nước, Đổi mới, hội nhập quốc tế, vai trò tiên phong, đối ngoại địa phương.

Mở đầu

Ngày 30 tháng 4 năm 1975 đã đi vào lịch sử dân tộc như một dấu mốc của ý chí thống nhất, khát vọng độc lập và hòa bình của Việt Nam. Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước không chỉ mở ra trang sử mới cho Việt Nam, mà còn đánh dấu bước ngoặt lịch sử cho sự phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM). Từ một thành phố chịu ảnh hưởng nặng nề bởi chiến tranh, TP.HCM đã vươn mình mạnh mẽ, trở thành trung tâm kinh tế, văn hóa, khoa học kỹ thuật và đối ngoại hàng đầu của cả nước. Qua từng giai đoạn, đặc biệt là sau Đổi mới, Thành phố đã chứng minh vai trò tiên phong của mình trong tiến trình hội nhập quốc tế, chủ động mở rộng hợp tác đối ngoại, thúc đẩy giao lưu quốc tế trên nhiều lĩnh vực như thương mại, khoa học công nghệ, giáo dục và văn hóa. Trong giai đoạn hiện nay, Thành phố không chỉ là trung tâm kinh tế lớn của Việt Nam mà còn đang hướng tới trở thành trung tâm tài chính, thương mại và công nghệ mang tầm khu vực. Với chiến lược phát triển bền vững, TP.HCM tiếp tục khẳng định vị thế là cửa ngõ hội nhập quốc tế, điểm đến tin cậy của các nhà đầu tư, doanh nghiệp và bạn bè quốc tế.

Nội dung bài viết tập trung phân tích vai trò chủ động, tiên phong của TP.HCM trong công tác đối ngoại và hội nhập quốc tế qua 50 năm kể từ ngày giải phóng. Thông qua sự phát triển tư duy đối ngoại được thể hiện rõ nét trong các Văn kiện Đại hội Đảng bộ TP.HCM qua các thời kỳ, công tác đối ngoại của Thành phố đã từng bước chuyển mình mạnh mẽ và đạt được nhiều thành tựu nổi bật. Ngay sau khi đất nước thống nhất, TP.HCM đã trực tiếp tham gia giải quyết các vấn đề cấp bách liên quan đến đối ngoại của Việt Nam. Tiếp đó, Thành phố đã góp sức cùng cả nước thực hiện đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển; đa phương hóa, đa dạng hóa; “là bạn, là đối tác tin cậy và thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế.” Ngày

nay, Thành phố tiếp tục khẳng định vai trò tiên phong trong mở rộng hợp tác quốc tế, không chỉ về bề rộng mà còn đi vào chiều sâu, hòa nhịp cùng cả nước trong tiến trình hội nhập toàn cầu. Với những nỗ lực không ngừng, Thành phố đã và đang trở thành hình mẫu tiêu biểu về sự năng động, sáng tạo trong công tác đối ngoại cấp địa phương, góp phần triển khai hiệu quả đường lối đối ngoại của Việt Nam và nâng cao vị thế của đất nước trên trường quốc tế.

Sự phát triển về tư duy đối ngoại trong Văn kiện Đại hội Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh qua các thời kỳ

Quá trình phát triển của TP.HCM luôn gắn liền với sự thay đổi mạnh mẽ trong tư duy đối ngoại, thể hiện qua việc không ngừng mở rộng quan hệ quốc tế và đi đầu trong hội nhập kinh tế toàn cầu. Đối ngoại của Thành phố không chỉ gắn liền với phát triển kinh tế - xã hội, mà còn góp phần củng cố an ninh quốc phòng, mở rộng quan hệ ngoại giao song phương, đa phương, tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển bền vững.

Vào ngày 2/7/1976, Quốc hội đã ban hành Nghị quyết về việc chính thức đặt tên Thành phố Sài Gòn - Gia Định là Thành phố Hồ Chí Minh. Thuận lợi của Thành phố là việc cơ sở vật chất được bảo tồn gần như nguyên vẹn nhờ được giải phóng nhanh chóng. Đây là một điều hiếm gặp trong lịch sử các cuộc chiến tranh trên thế giới và là nền tảng thiết yếu cho cuộc sống mới phục hồi nhanh chóng sau chiến tranh.¹ Về chính trị, thực hiện chỉ đạo của Trung ương, Thành phố đã nhanh chóng củng cố chính quyền nhân dân. Đại hội Đảng bộ TP.HCM lần thứ I (tháng 4/1977) đã đặt ra nhiệm vụ giải quyết những vấn đề cấp bách, nhất là về tổ chức lại sản xuất, phân bổ lực lượng lao động xã hội,... với

¹ Vũ Quang Đạo, “Đại thắng mùa xuân 1975 - những giá trị trường tồn cùng dân tộc” trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: Thành tựu 50 năm xây dựng, bảo vệ và phát triển* (TPHCM: Nxb. Tổng hợp, 2025).

tinh thần tự lực, tự cường, đổi mới tư duy, tìm cách làm mới với những mô hình mang tính đột phá, nỗ lực phát triển. Ngay sau giải phóng, Thành phố gặp phải muôn vàn khó khăn, thử thách. Về chính trị, một bộ phận quân đội, cảnh sát của chế độ cũ tiếp tục chống đối, kết nối với thế lực phản động bên ngoài, liên tục gây ra bất ổn. Về xã hội, 70% thanh niên thất nghiệp, hoạt động sản xuất kinh doanh bị đình trệ nghiêm trọng, giá cả tăng phi mã, có lúc lên đến 740%, đời sống nhân dân sa sút.²

Cột mốc quan trọng đánh dấu bước chuyển mình của đất nước là Đại hội VI của Đảng năm 1986 với chủ trương Đổi mới, mở cửa nền kinh tế, đưa Việt Nam thoát khỏi tình trạng khủng hoảng và từng bước hội nhập quốc tế. Trong bối cảnh đó, TP.HCM là một địa phương đi đầu trong đổi mới tư duy đối ngoại, chủ động mở rộng quan hệ hợp tác với các đối tác quốc tế, phát triển kênh giao thương năng động và tăng cường giao lưu văn hóa. Thành phố đã tận dụng triệt để cơ hội từ đổi mới để trở thành trung tâm kinh tế đối ngoại hàng đầu của cả nước, mở rộng tầm ảnh hưởng ra khu vực và thế giới.

Năm năm sau dấu mốc Đổi mới từ Đại hội VI của Đảng, Đại hội đại biểu lần thứ V Đảng bộ TP.HCM năm 1991 đã thông qua Báo cáo chính trị, khẳng định những thành tựu đáng kể trong phát triển kinh tế - xã hội và đặc biệt là đối ngoại. Báo cáo nhấn mạnh: “*Từ Đại hội toàn quốc lần thứ VI của Đảng và Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ IV đến nay là thời gian Đảng bộ và nhân dân Thành phố đã có những nỗ lực rất cao, vượt qua những khó khăn thử thách to lớn, thực hiện đường lối đổi mới của Đảng.*” Trong đó, hoạt động kinh tế đối ngoại được đánh giá có tác động tích cực, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế không chỉ riêng Thành phố mà còn lan tỏa đến khu vực. Các hoạt động hợp tác quốc tế trong lĩnh vực

² Phan Xuân Biên, “Thành phố Hồ Chí Minh - mãi xứng danh Thành phố Anh hùng” trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: Thành tựu 50 năm xây dựng, bảo vệ và phát triển*.

khoa học và kỹ thuật không ngừng mở rộng với nhiều hình thức đa dạng, phản ánh sự nhanh chóng, chủ động nắm bắt thời đại của Thành phố trong thực hiện chủ trương của Đảng và Nhà nước. Đây là nền tảng vững chắc để Thành phố tiếp tục phát triển các mối quan hệ quốc tế sâu rộng hơn trong các giai đoạn tiếp theo.

Tiếp nối những thành tựu đạt được, Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ VI (1996-2000) đã đánh dấu thêm một bước chuyển mình quan trọng trong tư duy đối ngoại của Thành phố Hồ Chí Minh. Kể từ Đại hội này, các Báo cáo chính trị của các Đại hội sau đều dành một phần riêng để khẳng định tầm quan trọng của công tác đối ngoại trong thời kỳ mới, không chỉ dừng lại ở việc mở rộng giao lưu quốc tế mà còn gắn kết chặt chẽ với nhiệm vụ an ninh - quốc phòng. Văn kiện Đại hội Đảng bộ TP.HCM lần VI nhấn mạnh: *“Hết sức coi trọng các hoạt động đối ngoại trong thời kỳ mới. Trong quá trình mở rộng quan hệ với các nước, cần có quy chế về mối quan hệ phối hợp chặt chẽ giữa cơ quan ngoại vụ, liên hiệp các tổ chức hòa bình hữu nghị Thành phố với cơ quan an ninh, các ban ngành, đoàn thể Thành phố nhằm ngăn ngừa những sơ hở, bị lợi dụng trong hoạt động đối ngoại trên các lĩnh vực, kể cả đối ngoại nhân dân.”* Đến Đại hội Đảng bộ TP.HCM lần thứ XI (2020-2025), công tác đối ngoại càng được khẳng định rõ ràng: *“cùng với quốc phòng và an ninh, đối ngoại đã thực sự trở thành một trong những trụ cột đóng góp tích cực vào sự ổn định và phát triển của thành phố.”* Đây được xem là bước tiến chiến lược, thể hiện tầm nhìn sâu rộng của Thành phố trong việc chủ động kiểm soát và phát triển các mối quan hệ quốc tế một cách bài bản, an toàn và hiệu quả. Việc gắn kết đối ngoại với an ninh - quốc phòng đã giúp Thành phố tạo ra một nền tảng vững chắc, để Thành phố tự tin mở rộng hợp tác quốc tế, giữ vững ổn định, và hướng tới phát triển bền vững. Chính tư duy chiến lược ấy đã và đang làm nên bản lĩnh của một Thành phố “dám nghĩ, dám làm” trên hành trình hội nhập toàn cầu.

Đặc biệt, gắn liền với dòng chảy phát triển và hội nhập, TP.HCM đã sớm nhận thức được vai trò to lớn của cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài. Họ không chỉ là cầu nối văn hóa, mang theo truyền thống và giá trị Việt Nam đến khắp năm châu, mà còn là nguồn lực quý báu góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố. Từ Báo cáo Chính trị của Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ VI, tầm quan trọng của kiều bào đã được khẳng định mạnh mẽ với thông điệp: *“Đồng bào Việt Nam định cư ở nước ngoài là một bộ phận không tách rời của cộng đồng dân tộc Việt Nam. Cần nắm tâm tư nguyện vọng, tiềm năng của kiều bào; vận động xây dựng tổ chức kiều bào yêu nước”* và xác định một trong những giải pháp phát triển Thành phố là phải *“Phát huy sức đóng góp của kiều bào nước ngoài.”* Quan điểm nhất quán ấy tiếp tục được kế thừa và khẳng định trong các nhiệm kỳ sau. Các Văn kiện của Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ IX (2010-2015), lần thứ X (2015-2020) và đặc biệt là lần thứ XI (2020-2025) đều dành sự quan tâm sâu sắc đến công tác về người Việt Nam ở nước ngoài. Vai trò của kiều bào được xem là một trong những yếu tố then chốt góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động đối ngoại của Thành phố trong thời kỳ mới. Đây không chỉ là một định hướng chiến lược, mà còn là niềm tin, là sự trân trọng đối với cộng đồng người Việt xa quê hương, luôn hướng về cội nguồn, sẵn sàng đóng góp trí tuệ, kinh nghiệm và tài chính để cùng xây dựng một Thành phố phát triển thịnh vượng. Chính sách nhất quán này không chỉ giúp kiều bào gắn bó hơn với quê hương, mà còn biến họ trở thành những đại sứ thân thiện của TP.HCM trên trường quốc tế.

Có thể nhận thấy qua từng kỳ Đại hội Đảng bộ, hoạt động đối ngoại của TP.HCM luôn được định hình với tư duy tiến bộ, chủ động, tiên phong, đóng góp tích cực vào việc triển khai đường lối đối ngoại quốc gia, khẳng định vị thế và sức mạnh của Việt Nam trên trường quốc tế. Thành phố đã trở thành cửa ngõ chiến lược, không chỉ thúc đẩy phát triển kinh tế mà còn mở rộng giao lưu văn hóa, giáo dục và hợp tác quốc

tế một cách toàn diện. Vai trò này được duy trì và mở rộng qua các kỳ Đại hội tiếp theo, khẳng định TP.HCM là điểm đến chiến lược của nhiều tổ chức quốc tế, các tập đoàn đa quốc gia và là cửa ngõ quan trọng để các địa phương Việt Nam kết nối với thế giới.

Từ đổi mới tư duy đến những hành động tiên phong cụ thể

Trong suốt chặng đường phát triển, TP.HCM luôn khẳng định vai trò tiên phong, “đi đầu” trong triển khai đường lối đối ngoại của Đảng ở cấp địa phương - từ việc thử nghiệm các mô hình kinh tế đối ngoại đầu tiên, đến những bước đi vững chắc trong thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI), tổ chức các diễn đàn quốc tế, phát triển mô hình “ngoại giao đa tầng” kết hợp hài hòa giữa đối ngoại Đảng, ngoại giao Nhà nước và đối ngoại nhân dân³ - trở thành điểm sáng trong tiến trình hội nhập quốc tế sâu rộng và toàn diện. Một số dấu ấn nổi bật cụ thể như sau:

Trực tiếp tham gia giải quyết các vấn đề cấp bách liên quan trực tiếp đến đối ngoại của Việt Nam ngay sau khi thống nhất đất nước

Ngay sau giải phóng, TP.HCM mạnh dạn đảm nhận nhiệm vụ quan trọng do Đảng và Nhà nước giao phó, nổi bật như tham gia thực hiện các nghĩa vụ quốc tế, trực tiếp hỗ trợ nhân dân Cam-pu-chia tại Thủ đô Phnôm Pênh. Từ năm 1980, Thành phố đã thành lập Đoàn chuyên gia mang tên A50, gồm hơn 500 chuyên gia dài hạn và khoảng 1.000 chuyên gia ngắn hạn, thường xuyên công tác và sát cánh cùng chính quyền cách mạng và nhân dân Phnôm Pênh trong suốt 10 năm hồi sinh phát triển Phnôm Pênh.

³ Minh Hiệp, “TP.HCM - 50 năm triển khai đường lối đối ngoại Việt Nam,” *Trang tin điện tử Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh*, 11/4/2025, <https://hcmcpv.org.vn/tin-tuc/tpHCM-%E2%80%93-50-nam-trien-khai-duong-loi-doi-ngoai-vie%CC%A3t-nam-1491935838>.

Các hoạt động của Đoàn A50 đã đánh dấu bước khởi đầu trong chương trình viện trợ quốc tế của TP.HCM ngay sau những năm đầu sau giải phóng. Đoàn đã tích cực hỗ trợ Ban trên nhiều phương diện: từ cứu đói, chữa bệnh, khôi phục sản xuất và ổn định đời sống, đến tham mưu, giúp xây dựng hệ thống chính quyền, tổ chức đảng, mặt trận và các đoàn thể quần chúng từ cấp thành phố đến các quận, huyện, phường, xã. Qua đó, hàng vạn đoàn viên, thanh niên Cam-pu-chia đã được tập hợp và phát động các phong trào rộng khắp, góp phần từng bước củng cố lực lượng chính trị - xã hội, tiến tới tự đảm đương nhiệm vụ bảo vệ Thủ đô.

Đây là một minh chứng sinh động cho đường lối đối ngoại thủy chung, trong sáng và đầy tính nhân văn của Đảng và Nhà nước đối với nhân dân Cam-pu-chia anh em đã được TP.HCM trực tiếp triển khai. Cùng thời điểm đó, khi hàng vạn người dân Cam-pu-chia vượt biên sang Việt Nam lánh nạn, TP.HCM đã nhanh chóng thiết lập trung tâm tiếp nhận người tị nạn và phối hợp chặt chẽ với Cao ủy Liên hợp quốc về người tị nạn để tổ chức cứu trợ, chăm sóc, ổn định tạm thời cho người dân nước bạn, thể hiện rõ tinh thần đoàn kết quốc tế và trách nhiệm nhân đạo sâu sắc.

Song song với việc tham gia giải quyết vấn đề Cam-pu-chia, trong bối cảnh làn sóng di tản ra nước ngoài bằng đường biển của người dân của các tỉnh phía Nam,⁴ thực hiện chỉ đạo của Trung ương, cách tiếp cận đã được chuyển đổi một cách căn bản từ bị động sang chủ động, quản lý có tổ chức, từ việc Việt Nam đơn phương gánh vác sang huy động trách nhiệm của cộng đồng quốc tế, đặc biệt là Mỹ và Liên hợp quốc. Trên cơ sở đó, TP.HCM được giao trọng trách làm trung tâm triển khai Chương trình ra đi có trật tự, hay còn gọi là chương trình đoàn tụ gia đình - một chương trình mang ý nghĩa nhân đạo, nhằm bảo đảm quyền lợi của người

⁴ Theo thống kê của Liên hợp quốc, trong ba năm cuối thập niên 1980, trung bình mỗi tháng có từ 15.000 đến 18.000 người vượt biên bằng thuyền rời khỏi Việt Nam.

dân một cách trật tự, an toàn và có kiểm soát, đồng thời khẳng định đây là vấn đề nhân đạo, mang ý nghĩa nhân văn cao đẹp.

Chương trình được thực hiện với sự phối hợp ba bên: Việt Nam, Mỹ và Cao ủy Liên hợp quốc về người tị nạn, đã tạo điều kiện cho gần 500.000 người ra đi một cách hợp pháp, trong đó hơn một nửa sang định cư tại Mỹ. Mặc dù tại thời điểm đó, có ý kiến cho rằng việc ra đi này đồng nghĩa với sự rời bỏ đất nước, nhưng như Đồng chí Nguyễn Văn Linh, khi đó là Tổng Bí thư - đã khẳng định một cách thuyết phục: “Họ ra đi, trước sau họ cũng trở về. Họ là người Việt Nam, phải sắp xếp cho họ đi bình thường.”⁵

Thực tiễn đã chứng minh đây là một chủ trương đúng đắn, mang lại hiệu quả lớn cả về đối nội lẫn đối ngoại. Nhiều người ra đi theo chương trình này đã lần lượt trở về quê hương, tham gia các hoạt động đầu tư, hợp tác, góp phần kết nối cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài với đất nước. Chương trình “ra đi có trật tự” đã đặt nền móng cho chính sách đối với kiều bào về sau - một trong những trụ cột quan trọng của ngoại giao hiện nay. Ngày nay, TP.HCM là địa phương có mối liên hệ trực tiếp với hơn 2,8 triệu người Việt Nam ở nước ngoài - chiếm gần 50% tổng số kiều bào trên toàn thế giới và lượng kiều hối về TP.HCM tăng kỷ lục qua các năm và chiếm 55% của cả nước (năm 2024 đạt 9,4 tỷ USD, tăng 140 triệu USD so với 2023),⁶ thể hiện vai trò trung tâm của Thành phố trong việc kết nối cộng đồng người Việt toàn cầu và phát huy sức mạnh đại đoàn kết dân tộc.

Góp sức cùng cả nước thực hiện đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển; đa phương hóa, đa dạng

⁵ Vũ Hắc Bông, “Công tác đối ngoại của Thành phố Hồ Chí Minh” trong Kỷ yếu *Thành phố Hồ Chí Minh: 40 năm xây dựng, phát triển và hội nhập* (TP.HCM: Nxb. Tổng hợp, 2015).

⁶ Nguồn: Ủy ban về người Việt Nam ở nước ngoài TP.HCM.

hóa; “là bạn, là đối tác tin cậy và thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế”

Trong cuộc đấu tranh giành độc lập, tự do và thống nhất đất nước, Sài Gòn - Gia Định - TP.HCM là địa phương “đi trước, về sau”, tự hào là nơi ghi dấu những trang mở đầu và kết thúc thắng lợi của hai cuộc kháng chiến vĩ đại, thống nhất đất nước. Ngay sau hòa bình, TP.HCM đã nhanh chóng trở thành điểm sáng về hòa giải sau chiến tranh. Ngay từ năm 1977, Thành phố đã thành lập Ủy ban Đoàn kết và Hữu nghị với nhân dân các nước, trực thuộc Ủy ban Mặt trận Tổ quốc TP.HCM, nhằm đón tiếp các đoàn khách quốc tế - những người bạn từng ủng hộ nhân dân Việt Nam trong kháng chiến trở lại thăm Việt Nam. Thông qua các cuộc gặp gỡ, trao đổi và tiếp xúc trực tiếp, Thành phố đã chủ động truyền tải thông tin xác thực về tình hình đất nước sau giải phóng, góp phần hóa giải hiểu lầm, phản bác luận điệu xuyên tạc của truyền thông thời kỳ đó, đồng thời tranh thủ sự đồng tình, ủng hộ của bạn bè quốc tế trong bối cảnh Việt Nam đang phải đối mặt với chính sách bao vây, cấm vận kéo dài. Các đoàn khách quốc tế sau khi đến thăm đã trở thành tiếng nói chân thực, giúp truyền đi hình ảnh Việt Nam chính nghĩa, khoan dung, khao khát hòa bình và tái thiết.

Từ đó, TP.HCM cũng từng bước lan tỏa hình ảnh Việt Nam đang chuyển mình mạnh mẽ - từ đổ nát chiến tranh sang ổn định chính trị, an toàn xã hội và phát triển kinh tế năng động. “Việt Nam ngày nay không còn là cuộc chiến” chính là thông điệp rõ ràng và sâu sắc mà nhiều đoàn khách quốc tế đã rút ra sau các chuyến thăm thực tế. TP.HCM trở thành điểm đến của nhiều nguyên thủ và đoàn đại biểu cấp cao quốc tế, góp phần làm sâu sắc quan hệ giữa Việt Nam với các nước. Có thể kể đến chuyến thăm lịch sử của Tổng thống Pháp François Mitterrand năm 1993 - nguyên thủ phương Tây đầu tiên chính thức đến thăm Việt Nam, tuyên bố hòa giải hoàn toàn giữa Pháp và Việt Nam; chuyến thăm của Tổng thống Pháp Jacques Chirac năm 1997; Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Trung

Quốc Giang Trạch Dân năm 1994, khẳng định bước phát triển mới trong quan hệ Việt - Trung; hay chuyến thăm năm 1995 của Chủ tịch Cu-ba Fidel Castro và Thủ tướng Đức Helmut Kohl.

Đặc biệt đối với Mỹ, TP.HCM là nơi “ươm mầm” cho tiến trình bình thường hóa quan hệ giữa hai nước. Ngay cả trước thời điểm chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao giữa hai nước (7/1995), Thành phố đã chủ động thúc đẩy các hoạt động hợp tác kinh tế - giáo dục. Tháng 3/1994, chỉ một tháng sau khi Tổng thống Bill Clinton tuyên bố dỡ bỏ cấm vận thương mại, Hiệp hội Thương mại Mỹ (AmCham) đã được thành lập tại TP.HCM với sự hỗ trợ tích cực từ chính quyền Thành phố. Cũng trong năm này, Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright (FETP) (tiền thân của Đại học Fulbright Việt Nam hiện nay) được triển khai - kết quả hợp tác giữa Trường Đại học Kinh tế TP.HCM và Trường Quản lý Nhà nước Kennedy (Đại học Harvard), với sự đồng hành của Thành phố ngay từ những ngày đầu.

Một dấu mốc đặc biệt quan trọng là việc thiết lập quan hệ hợp tác hữu nghị giữa TP.HCM và Thành phố San Francisco, Bang California, Mỹ, vào tháng 4/1995. Đây là chương trình hợp tác cấp chính quyền đầu tiên giữa hai địa phương của Việt Nam và Mỹ, diễn ra trong bối cảnh còn nhiều ý kiến phản đối, trái chiều. Sau gần hai năm đàm phán kiên trì, chính mối quan hệ hữu nghị này đã tạo cơ sở chính trị vững chắc, góp phần tích cực thúc đẩy tiến trình bình thường hóa quan hệ Việt - Mỹ. Chuyến thăm TP.HCM của Tổng thống Bill Clinton năm 2000 cùng với phái đoàn gần 500 doanh nghiệp là minh chứng sinh động cho sự chuyển biến mạnh mẽ trong quan hệ song phương và cũng là kết quả từ những nỗ lực bền bỉ, đầy thiện chí của TP.HCM trong hàn gắn, hòa giải sau chiến tranh trong suốt một thập niên trước đó. Đến nay, TP.HCM đã thiết lập được thêm quan hệ hữu nghị hợp tác với Thành phố New York - một trong những trung tâm tài chính quan trọng của thế giới - mở ra cơ hội

trao đổi kinh nghiệm, kết nối, tăng cường hợp tác, mở rộng thị trường của doanh nghiệp hai thành phố.⁷

Chủ động, sáng tạo, nhạy bén và đột phá trong việc cụ thể hóa và triển khai hiệu quả đường lối đối ngoại của Đảng và Nhà nước trong giai đoạn hội nhập quốc tế

Thành phố là địa phương đầu tiên phối hợp với Ngân hàng Thế giới (WB) triển khai mô hình Nhóm Công tác chung Thành phố Hồ Chí Minh - Ngân hàng Thế giới (HWG) nhằm xác định những hoạt động và dự án hợp tác ưu tiên liên quan trực tiếp đến mục tiêu phát triển của Thành phố và phối hợp huy động nguồn lực cho các hoạt động và dự án này. Trong khuôn khổ này, WB và TP.HCM đã xác định chương trình hợp tác với nhiều hoạt động, bao gồm: hỗ trợ kỹ thuật và đầu tư. Vừa qua, WB đã hỗ trợ Thành phố tổ chức Hội nghị kêu gọi đầu tư cho tăng trưởng xanh và đang kêu gọi hỗ trợ từ các đối tác cho hai dự án đầu tư quy mô lớn là “Đầu tư quản lý rủi ro ngập lụt tại Thủ Đức” và “Đô thị cacbon thấp tại Thành phố Hồ Chí Minh”. Hai dự án này nhằm thúc đẩy khoản vốn vay 5-7 tỷ đô-la mà WB dành cho Việt Nam trong ba năm tới như WB đã cam kết với Thủ tướng Chính phủ.

Bên cạnh đó, Thành phố đang đẩy mạnh hợp tác với Diễn đàn Kinh tế thế giới (WEF) thông qua Trung tâm Cách mạng Công nghiệp lần thứ 4 (C4IR) tại Thành phố và nâng tầm tổ chức Diễn đàn Kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh. Tháng 9/2024, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã chủ trì khánh thành Trung tâm và Chủ tịch Sáng lập của WEF đã đến thăm và làm việc với Trung tâm đầu tháng 10/2024. Trung tâm C4IR thuộc hệ sinh thái WEF⁸ sẽ tổ chức nghiên cứu, tư vấn triển

⁷ Hoàng Thùy, “TP.HCM và New York thiết lập quan hệ hữu nghị hợp tác,” *Vnexpress*, 23/9/2023, <https://vnexpress.net/tp-hcm-va-new-york-thiet-lap-quan-he-huu-nghi-hop-tac-4656413.html>.

⁸ Đây là Trung tâm thứ hai tại Đông Nam Á, sau Ma-lai-xi-a được thành lập vào năm 2023.

khai các chính sách lớn của Việt Nam trong thúc đẩy Cách mạng Công nghiệp lần thứ 4, đặc biệt chú trọng đến việc tận dụng các nguồn lực tri thức, mạng lưới đối tác của WEF. Năm 2025 sẽ đánh dấu việc Thành phố nâng tầm quy mô tổ chức Diễn đàn Kinh tế TP.HCM với sự tư vấn từ WEF và các đối tác. Việc Thủ tướng Chính phủ chủ trì Phiên đối thoại chính sách đã tạo ra sức hút mạnh mẽ cho Diễn đàn Kinh tế Thành phố (HEF) lần thứ 5, được các khách mời quốc tế đánh giá cao về sự cởi mở, sẵn sàng đối thoại, lắng nghe từ Chính phủ và Lãnh đạo các bộ ngành của Việt Nam.

Thành phố cũng đã thành lập Tổ Công tác với Mỹ (do Lãnh đạo Tổng Lãnh sự quán Mỹ tại TP.HCM và Lãnh đạo Sở Ngoại vụ TP.HCM làm đồng tổ trưởng, thành viên là các sở ngành liên quan), họp định kỳ hàng tháng để rà soát, theo dõi, đôn đốc thực hiện các hoạt động hợp tác với Mỹ, đặc biệt là thu hút các nguồn lực và đầu tư của Mỹ vào lĩnh vực công nghệ cao, đổi mới sáng tạo, phát triển nguồn nhân lực, y tế và bán dẫn, thúc đẩy hợp tác với New York. Trên cơ sở đó, Tổ Công tác đã đạt được nhiều kết quả tích cực, như đón đoàn Chủ tịch Hiệp hội Bán dẫn Mỹ và các thành viên của Hiệp hội, tổ chức thành công Hội nghị Hợp tác thúc đẩy Y tế với Amcham, hợp tác với USAID triển khai các chương trình biến đổi khí hậu, phát triển xanh, năng lượng sạch, fintech,...

Thành phố cũng sáng tạo trong tổ chức các sự kiện đối ngoại quốc tế, điển hình như Hội nghị Đối thoại hữu nghị Thành phố Chí Minh (FD) nhằm thúc đẩy quan hệ giữa TP.HCM với các địa phương quốc tế, tạo thêm kênh giao lưu, kết nối và thắt chặt tình hữu nghị với các địa phương đã, đang và sẽ là đối tác cùng đồng hành với Thành phố nói riêng và Việt Nam nói chung trong quá trình phấn đấu vì mục tiêu hòa bình và phát triển, đồng thời thể hiện tính chủ động, sức hấp dẫn và vị trí ngày càng cao của Thành phố trong đời sống quốc tế ở cấp độ khu vực và thế giới⁹

⁹ Minh Hiệp, “Đối thoại Hữu nghị TP.HCM lần thứ nhất năm 2022 với chủ đề ‘Thích ứng để phục hồi và kiến tạo phát triển’,” *Trang tin điện tử Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh*.

(đến nay đã tổ chức hai lần vào năm 2022 và năm 2024). Hội nghị Đối thoại giữa Lãnh đạo TP.HCM và doanh nghiệp nước ngoài tiêu biểu, Hội nghị Bàn tròn Nhật Bản tại TP.HCM (đã qua 23 lần tổ chức),¹⁰ Chương trình đối thoại chính sách với doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài (FDI)¹¹... được Thành phố tổ chức hàng năm luôn nhận được sự quan tâm của doanh nghiệp nước ngoài đang hoạt động kinh doanh - đầu tư trên địa bàn Thành phố. Cùng với đó, Thành phố đã thành lập Tổ công tác giải quyết vướng mắc cho doanh nghiệp FDI¹² nhằm tháo gỡ các vấn đề khó khăn, vướng mắc liên quan đến chính sách, hỗ trợ doanh nghiệp FDI nâng cao hiệu quả sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp; từ đó, khuyến khích nhà đầu tư có sự cam kết đầu tư dài hạn, chiến lược tại Thành phố và vùng Đông Nam bộ và Đồng bằng sông Cửu Long.¹³

Hướng tới giai đoạn phát triển mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc

Cùng với sự phát triển mạnh mẽ về kinh tế, văn hóa và khoa học kỹ thuật, công tác đối ngoại của TP.HCM cũng không ngừng mở rộng cả về chiều rộng lẫn chiều sâu, hòa nhịp cùng cả nước trong tiến trình hội nhập quốc tế. Từ một thành phố từng chịu ảnh hưởng nặng nề bởi chiến tranh, đến nay, TP.HCM đã thiết lập quan hệ hữu nghị và hợp tác với 58 địa phương trên toàn thế giới, trải rộng khắp năm châu lục. Mạng lưới

Minh, 22/11/2022, <https://www.hcmcpv.org.vn/tin-tuc/doi-toai-huu-nghi-tphcm-lan-thu-nhat-nam-2022-voi-chu-de-thich-ung-de-phuc-hoi-va-kien-tao-phat-tr-1491901797>.

¹⁰ Tuyết Anh, “TP. Hồ Chí Minh - Điểm đến đầy tiềm năng cho các nhà đầu tư Nhật Bản,” *Thời báo Ngân hàng* 9/12/2024, <https://thoibaonganhang.vn/tp-ho-chi-minh-diem-den-day-tiem-nang-cho-cac-nha-dau-tu-nhat-ban-158607.html>.

¹¹ Anh Lê, “TP.HCM đối thoại doanh nghiệp FDI, hướng đến tăng trưởng bền vững,” *Báo điện tử Chính phủ*, 18/9/2024, <https://tphcm.chinhphu.vn/tphcm-doi-toai-doanh-nghiep-fdi-huong-den-tang-truong-ben-vung-10124091813430997.htm>.

¹² Anh Thơ, “TP.HCM lập tổ công tác giải quyết vướng mắc cho doanh nghiệp FDI,” *Báo điện tử Chính phủ*, 14/3/2024, <https://tphcm.chinhphu.vn/tphcm-lap-to-cong-tac-giai-quyet-vuong-mac-cho-doanh-nghiep-fdi-101240314190449899.htm>.

¹³ Anh Lê, “TP.HCM đối thoại doanh nghiệp FDI, hướng đến tăng trưởng bền vững.”

đối tác cấp địa phương ngày càng phát triển thực chất, đóng vai trò quan trọng trong việc chia sẻ kinh nghiệm, hỗ trợ kỹ thuật và chuyển giao các mô hình phát triển đô thị hiện đại. Những chương trình hợp tác tiêu biểu có thể kể đến như: chống ngập và thích ứng với nước biển dâng cùng thành phố Rotterdam (Hà Lan), phát triển đô thị phát thải các-bon thấp với thành phố Osaka (Nhật Bản), hay quy hoạch đô thị và quản lý giao thông thông minh với Xin-ga-po.

Không chỉ dừng lại ở các mối quan hệ song phương, TP.HCM còn tích cực tham gia vào các cơ chế hợp tác quốc tế đa phương, trở thành thành viên có trách nhiệm trong nhiều mạng lưới đô thị toàn cầu như: Mạng lưới các thành phố lớn C40, Mạng lưới Đô thị thông minh ASEAN, Diễn đàn Đô thị thế giới (WUF) và Mạng lưới các thành phố học tập toàn cầu của UNESCO. Thông qua các diễn đàn này, Thành phố không chỉ thúc đẩy trao đổi chuyên môn, học hỏi kinh nghiệm quốc tế trong các lĩnh vực như quy hoạch đô thị, ứng phó biến đổi khí hậu, giao thông bền vững, mà còn từng bước nâng cao năng lực thể chế và quản trị đô thị theo hướng hiện đại, bền vững và thích ứng với các thách thức toàn cầu. Đặc biệt, việc tham gia Mạng lưới các thành phố học tập toàn cầu của UNESCO đã mở ra cơ hội để Thành phố thúc đẩy giáo dục suốt đời, phát triển hệ sinh thái học tập toàn diện, nâng cao năng lực con người, từ đó góp phần xây dựng một xã hội tri thức, sáng tạo và hội nhập quốc tế. Thành phố cũng tiếp tục ứng cử gia nhập Mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO trong lĩnh vực điện ảnh, hướng tới việc trở thành thành phố điện ảnh UCCN đầu tiên của Việt Nam và Đông Nam Á.¹⁴

Vai trò của công tác đối ngoại càng thể hiện rõ nét trong giai đoạn căng thẳng nhất của đại dịch Covid-19. Khi Thành phố trở thành tâm dịch của cả nước, chính sách thông tin minh bạch, đối thoại kịp thời đã

¹⁴ Bảo Ninh, “TP. Hồ Chí Minh ứng cử gia nhập Mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO trong lĩnh vực điện ảnh,” *Cổng thông tin của Thành phố Hồ Chí Minh*, 15/2/2025.

giúp xây dựng lòng tin và sự đồng hành hiệu quả giữa chính quyền Thành phố và các cơ quan lãnh sự, tổ chức quốc tế trên địa bàn. Sự hỗ trợ thiết thực từ bạn bè quốc tế, bao gồm khẩu trang, kit xét nghiệm, trang thiết bị y tế, thuốc điều trị - đã trở thành nguồn lực quý báu, góp phần quan trọng vào thành công của công tác phòng, chống dịch, đồng thời tiếp thêm sức mạnh tinh thần cho Thành phố trong những thời khắc khó khăn nhất.

Bước vào giai đoạn phục hồi và phát triển hậu đại dịch, đối ngoại tiếp tục phát huy vai trò là kênh tạo lập môi trường thuận lợi, thúc đẩy kết nối, tìm kiếm các đối tác phù hợp và kêu gọi đầu tư nước ngoài; đặc biệt là các nhà đầu tư chiến lược vào các dự án trọng điểm của Thành phố. Thông qua các hoạt động ngoại giao chính thức và ngoại giao nhân dân, TP.HCM đã và đang quảng bá hình ảnh một đô thị hiện đại, năng động, quyết tâm phục hồi mạnh mẽ và hội nhập sâu rộng vào dòng chảy phát triển của khu vực và thế giới.

Thành phố đã đạt được những “thành tựu to lớn, toàn diện”, góp phần quan trọng vào thành tựu chung của cả nước. Tốc độ tăng trưởng kinh tế của Thành phố đạt bình quân hơn 11%, bằng 1,2 lần tốc độ tăng trưởng chung của Vùng kinh tế trọng điểm phía Nam và hơn 1,5 lần tốc độ tăng trưởng chung của các nước. Tuy chỉ chiếm 0,6% về diện tích tự nhiên, 8,56% dân số cả nước, nhưng Thành phố đóng góp 21,3% GDP cả nước, 29,38% tổng thu ngân sách nhà nước, 22,9% tổng vốn đầu tư toàn xã hội, 58,33% khách du lịch quốc tế, 43,72% doanh thu du lịch, 27,9% kim ngạch xuất khẩu, 26% kim ngạch nhập khẩu.¹⁵ Tính đến cuối năm 2024, Thành phố tiếp tục dẫn đầu cả nước về cả số lượng và vốn đăng ký của các dự án FDI (với hơn 13.000 dự án còn hiệu lực, chiếm 32,4% của

¹⁵ Lê Hữu Phước, “Nhận diện vai trò, vị thế của Thành phố Hồ Chí Minh trên lĩnh vực kinh tế qua các Nghị quyết Bộ Chính trị từ năm 1982 đến năm 2022,” trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: Thành tựu 50 năm xây dựng, bảo vệ và phát triển*.

cả nước, với tổng vốn đầu tư đăng ký đạt hơn 58 tỷ USD, chiếm 11,7% của cả nước).¹⁶ Kinh tế Thành phố tiếp tục phát triển nhanh và bền vững dựa trên khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi xanh và chuyển đổi số,¹⁷ nổi lên vai trò nghiên cứu, tham mưu chính sách liên quan đến ứng dụng khoa học công nghệ, hợp tác giữa Thành phố với WEF thông qua Trung tâm C4IR. Cộng đồng khởi nghiệp với hơn 2.200 doanh nghiệp (chiếm 50% của cả nước) tiếp tục phát triển mạnh mẽ. TP.HCM được Trung tâm nghiên cứu và lập bản đồ hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu Startup Blink đánh giá có hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo năng động, xếp hạng 110/1.000 thành phố toàn cầu và lần đầu tiên lọt vào Top 5 hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo hàng đầu Đông Nam Á.¹⁸ Thành phố cũng ghi nhận sự phát triển bứt phá của ngành thương mại điện tử với mức tăng trưởng 52% trong năm 2024, vươn lên dẫn đầu cả nước.

Trên nền tảng những thành tựu đối ngoại đã đạt được, với mục tiêu trở thành trung tâm kinh tế - tài chính - đổi mới sáng tạo hàng đầu khu vực Đông Nam Á, TP.HCM tiếp tục khẳng định tầm nhìn chiến lược thông qua Chiến lược đối ngoại đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 với ba định hướng lớn: đối ngoại phục vụ phát triển bền vững; đối ngoại thích ứng với xu thế toàn cầu; đối ngoại kiến tạo giá trị mới, đưa Thành phố trở thành nơi hội tụ các sáng kiến quốc tế, nơi gặp gỡ của các đô thị sáng tạo, nơi lan tỏa tư duy mở và hình ảnh văn hóa Việt Nam hiện đại.¹⁹

¹⁶ Thu Hà, Nguyễn Thùy, “[Video] Thành phố Hồ Chí Minh dẫn đầu cả nước về thu hút đầu tư nước ngoài,” *Báo Nhân dân điện tử*, 1/5/2025.

¹⁷ Phạm Vinh, “Tăng trưởng kinh tế của TP.HCM giai đoạn mới sẽ dựa vào công nghệ số, kinh tế số,” *VnEconomy*, 22/10/2024, <https://vneconomy.vn/tang-truong-kinh-te-cua-tp-hcm-giai-doan-moi-se-dua-vao-cong-nghe-so-kinh-te-so.htm>.

¹⁸ Đức Mỹ, “TP. Hồ Chí Minh thuộc Top 5 hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo hàng đầu Đông Nam Á,” *Tạp chí Tài chính điện tử*, 20/5/2025, <https://tapchitaichinh.vn/tp-ho-chi-minh-thuoc-top-5-he-sinh-thai-khoi-nghiep-sang-cao-hang-dau-dong-nam-a.html>.

¹⁹ Minh Hiệp, “TP.HCM - 50 năm triển khai đường lối đối ngoại Việt Nam,” *Trang tin điện tử Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh*, 11/4/2025, <https://hcmcpv.org.vn/tin->

Đây là định hướng quan trọng, gắn kết chặt chẽ với các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, đồng thời thu hút hiệu quả nguồn lực quốc tế để nâng cao vị thế của Thành phố trên trường quốc tế. Chiến lược này không chỉ thể hiện quyết tâm của Thành phố trong việc hội nhập toàn diện, mà còn là cam kết mạnh mẽ để đóng góp vào việc triển khai đường lối đối ngoại của Đảng trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng.

Đặc biệt, với những nền tảng sẵn có, TP.HCM đang hội tụ đầy đủ tiềm năng để trở thành trung tâm tài chính của khu vực và thế giới. Điều này đã được khẳng định trong Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam với định hướng: “*Nghiên cứu và thiết lập cơ chế đặc thù thúc đẩy phát triển Thành phố Hồ Chí Minh trở thành trung tâm tài chính quốc tế.*” Đây là cơ hội lớn để Thành phố không chỉ là trung tâm kinh tế của cả nước mà còn vươn tầm khu vực và toàn cầu, tạo động lực thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững.

Trong bối cảnh kỷ nguyên vươn mình mạnh mẽ của dân tộc, TP.HCM đã xác định một số định hướng trọng tâm trong công tác đối ngoại giai đoạn tới. Nổi bật trong định hướng đó là việc quán triệt và triển khai đồng bộ các chủ trương lớn của Trung ương, đặc biệt là “bộ tứ chiến lược” gồm: Nghị quyết 57 về khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia; Nghị quyết 59 về hội nhập quốc tế; Nghị quyết 66 về xây dựng và thực thi pháp luật; và Nghị quyết 68 về phát triển kinh tế tư nhân. Trên cơ sở đó, Thành phố từng bước hình thành một hệ sinh thái đối ngoại thống nhất, linh hoạt và hiệu quả, tạo nền tảng vững chắc để trở thành hình mẫu về đối ngoại địa phương năng động, hiện đại, chủ động hội nhập và có khả năng kết nối toàn cầu.

[tuc/tphcm-%E2%80%93-50-nam-trien-khai-duong-loi-doi-ngoai-vie%CC%A3t-nam-1491935838](https://tuc.tphcm-%E2%80%93-50-nam-trien-khai-duong-loi-doi-ngoai-vie%CC%A3t-nam-1491935838).

Trước hết, Thành phố chú trọng phát huy vai trò mở đường của đối ngoại thông qua việc hỗ trợ các sở, ngành và cộng đồng doanh nghiệp kết nối hiệu quả các nguồn lực quốc tế, bao gồm vốn đầu tư, công nghệ, chuyên gia và mô hình quản trị tiên tiến. Đặc biệt, ưu tiên tập trung vào các lĩnh vực có giá trị gia tăng cao như công nghiệp bán dẫn, phát triển trung tâm tài chính, trí tuệ nhân tạo, chuyển đổi số và năng lượng xanh. Thành phố cũng chủ động kêu gọi các tập đoàn toàn cầu dịch chuyển nhà máy, trung tâm nghiên cứu - phát triển (R&D) hoặc trụ sở khu vực đến TP.HCM; đồng thời hỗ trợ doanh nghiệp nước ngoài đầu tư các cơ sở sản xuất chip tại Việt Nam; cung cấp thông tin chiến lược về chuỗi cung ứng để giúp doanh nghiệp trong nước đón đầu xu hướng dịch chuyển sản xuất và tham gia sâu hơn vào mạng lưới cung ứng toàn cầu. Song song đó, Thành phố đẩy mạnh mở rộng hệ sinh thái hợp tác toàn cầu thông qua việc khai thác hiệu quả mạng lưới các cơ quan đại diện ngoại giao, lãnh sự và tổ chức quốc tế đang hoạt động tại TP.HCM, qua đó tìm kiếm các đối tác chiến lược mới, đặc biệt trong các lĩnh vực phù hợp với định hướng phát triển bền vững, thân thiện với môi trường và dựa trên tri thức.

Trong thời gian tới, sau khi sáp nhập với Bình Dương và Bà Rịa - Vũng Tàu, vai trò “đầu tàu kinh tế” của TP.HCM sẽ càng được củng cố, chiếm khoảng 1/4 GDP cả nước,²⁰ diện tích khoảng 6.772 km² và dân số hơn 13,7 triệu người,²¹ tạo nền tảng vững chắc cho phát triển kinh tế - xã hội bền vững và hội nhập quốc tế sâu rộng, toàn diện.

²⁰ Phương Đông, “Quy mô kinh tế các địa phương sau sáp nhập,” *VnExpress*, 15/4/2025, <https://vnexpress.net/quy-mo-kinh-te-cac-dia-phuong-the-nao-sau-sap-nhap-4874073.html>.

²¹ Minh Quân, “Quy mô kinh tế TPHCM, Bình Dương, Bà Rịa - Vũng Tàu sắp về chung một nhà,” *Báo Lao Động*, 17/4/2025, <https://laodong.vn/kinh-doanh/quy-mo-kinh-te-tphcm-binh-duong-ba-ria-vung-tau-sap-ve-chung-mot-nha-1493087.ldo>.

Trong bối cảnh đẩy mạnh cải cách hành chính và tinh gọn bộ máy, Sở Ngoại vụ TP.HCM được hình thành và phát triển với một mô hình tổ chức hiệu quả và phù hợp. Là địa phương duy nhất trong cả nước có Sở Ngoại vụ đảm nhiệm chức năng “kép”, vừa là cơ quan thuộc Bộ Ngoại giao, vừa là cơ quan chuyên trách của Thành phố, Sở Ngoại vụ đã thể hiện rõ vai trò là cầu nối hiệu quả giữa Trung ương và địa phương. Mô hình đặc thù này không chỉ giúp Thành phố chủ động triển khai các chương trình hợp tác quốc tế, nắm bắt cơ hội phát triển, mà còn linh hoạt ứng phó với những biến động quốc tế một cách kịp thời và chính xác.

Tháng 4/2023, Thành phố và Bộ Ngoại giao đã ký kết Quy chế phối hợp trong công tác quản lý hoạt động của Sở Ngoại vụ TP.HCM - đây là Quy chế phối hợp đầu tiên được Ban Cán sự Đảng Bộ Ngoại giao ký với Ban Thường vụ Thành ủy của một địa phương. Điều này không chỉ thể hiện sự tin tưởng của Trung ương mà còn khẳng định tính hiệu quả và phù hợp của mô hình tổ chức, giúp Thành phố phát huy tính chủ động, sáng tạo trong đề xuất các sáng kiến và chương trình hợp tác quốc tế phù hợp với thực tiễn phát triển.

Kết luận

Nhìn lại hành trình đã qua, có thể thấy rõ từng giai đoạn phát triển của TP.HCM đều đánh dấu sự trưởng thành trong cách thức tiếp cận đối ngoại, góp phần nâng cao vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế. Những thành tựu ấy không chỉ là những con số, mà là kết quả của cả một quá trình bền bỉ, tận tâm và sáng tạo của biết bao thế hệ cán bộ đối ngoại. Họ là những người lính tiên phong trên mặt trận không tiếng súng, ngày đêm góp sức xây dựng cầu nối vững chắc giữa Thành phố với bạn bè quốc tế, đưa hình ảnh một Thành phố năng động, thân thiện và đầy tiềm năng đến với thế giới.

Mỗi cuộc gặp gỡ, mỗi lần đón tiếp đoàn ngoại giao, mỗi văn kiện được ký kết đều chất chứa trong đó niềm tin và khát vọng về một Thành phố Hồ Chí Minh hội nhập sâu rộng, kết nối mạnh mẽ và phát triển bền vững. Trong dòng chảy biến động không ngừng của thế giới hôm nay, đối ngoại Thành phố vẫn tiếp tục giữ vững vai trò là cầu nối tin cậy, đồng hành cùng doanh nghiệp và người dân, thúc đẩy hợp tác đa phương và lan tỏa giá trị nhân văn đến mọi quốc gia, vùng lãnh thổ.

Đó không chỉ là sứ mệnh, mà còn là niềm tự hào, là khát vọng được truyền lửa qua từng thế hệ cán bộ đối ngoại hôm nay và mai sau. Một Thành phố Hồ Chí Minh không chỉ văn minh, giàu đẹp, hiện đại, nghĩa tình, mà còn thấm đượm tinh thần nhân văn, hòa hiếu và trách nhiệm với cộng đồng quốc tế - đó là hình ảnh mà Thành phố đã, đang và sẽ tiếp tục vun đắp trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh. “Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ Đảng Cộng sản Việt Nam Thành phố Hồ Chí Minh khóa IV.” *Trang Điện tử Đảng bộ TP.HCM*.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập 1. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, 2021.
3. Hà Minh Hồng - Trần Nam Tiến. *Thành phố Hồ Chí Minh: 45 năm hòa bình, hòa vui và phát triển (1975-2020)*. TP.HCM: Nxb. Tổng hợp, 2020.
4. Lê Hữu Phước. “Nhận diện vai trò, vị thế của Thành phố Hồ Chí Minh trên lĩnh vực kinh tế qua các Nghị quyết Bộ Chính trị từ năm 1982 đến

năm 2022.” Trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: 40 năm xây dựng, phát triển và hội nhập*. TP.HCM: Nxb. Tổng hợp, 2015.

5. Nguyễn Hồng Lĩnh. “Quan hệ đối ngoại, hữu nghị, hợp tác quốc tế giữa Thành phố Hồ Chí Minh với các địa phương nước ngoài.” Trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: 40 năm xây dựng, phát triển và hội nhập*. TP.HCM: Nxb. Tổng hợp, 2015.
6. Nguyễn Văn Hanh. “Phnôm Pênh hồi sinh và phát triển” Trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: 40 năm xây dựng, phát triển và hội nhập*. TP.HCM: Nxb. Tổng hợp, 2015.
7. Phan Xuân Biên. “Thành phố Hồ Chí Minh - mãi xứng danh Thành phố Anh hùng.” Trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: Thành tựu 50 năm xây dựng, bảo vệ và phát triển* (TPHCM: Nxb. Tổng hợp, 2025).
8. Ủy ban Nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh. *Chiến lược đối ngoại đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*.
9. Vũ Hắc Bông. “Công tác đối ngoại của Thành phố Hồ Chí Minh.” Trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: 40 năm xây dựng, phát triển và hội nhập*. TP.HCM: Nxb. Tổng hợp, 2015.
10. Vũ Quang Đạo, “Đại thắng mùa xuân 1975 - những giá trị tường tồn cùng dân tộc” trong *Kỷ yếu Thành phố Hồ Chí Minh: Thành tựu 50 năm xây dựng, bảo vệ và phát triển* (TPHCM: Nxb. Tổng hợp, 2025).